

PRM. 45A

ZMIKROFILMOWANE DNIA 11.12.1979
ROLKA NR. 4 16 mm

Sprowadzono
Wuj.

ZESKANOWANE 01.11.2005 r.

PRM. 45A

PRM. 45A

PREZES RADY MINISTROW

TEKA nr 45/a.1941

" Kraj - Depesze "

1	13. I. 1941.	Depesza szyfr gen.Sikorского do delegata Wartskiego w związku z jego nominacją.
2	15. I. 1941.	Depesza szyfr Kaczmarka do gen.Sikorского z prośbą o odkomenderowanie do służby wojskowej /zał. odpis pisma gen.Sikorского z 23.I.1941. do min.Sosnkowskiego i min.Kota w tejże sprawie/.
3	25. I. 1941.	Pismo gen.Sosnkowskiego do gen.Sikorского z podaniem depeszy z Kraju od Kmdta ZWZ w sprawie współpracy z Czechami /zał.odpis pisma gen.Sikorского do min.Kota w tejże sprawie/.
4	14. II. 1941.	Radiogram z Warszawy od Kaczmarka do gen.Sikorского w sprawie uprawnień udzielonych Ronikierowi /zał.odpis depeszy gen.Sikorского z 25.II.41. do Wartskiego i Rakonia w sprawie Ronikiera/.
5	19. II. 1941.	Radiogram "Trójkąta" z Warszawy z opinią w sprawie nominacji Wartskiego /zał. pismo przesyłające gen.Sosnkowskiego do gen.Sikorского z dnia 20.II.1941./.
6	26. II. 1941.	Pismo gen.Sosnkowskiego do gen.Sikorского z odpisem depeszy Rakonia z 15.XI.40. w sprawie deklaracji Rządów polskiego i czechosłowackiego.
7	26. II. 1941.	Pismo gen.Sosnkowskiego do gen.Sikorского z odpisem depeszy Rakonia w sprawie dywersji polecanej przez Fietowicza.
8	12. VI. 1941.	Depesza "Trójkąta" do min.Kota o stosunku do rządu gen.Sikorского.
9	12. VI. 1941.	Zestawienie depesz z Kraju na tle stosunku do Rządu i układu polsko-sowieckiego /zał. depesze z 5.VII.41.; 18.VIII.41.; 21.VIII.41.; 23.VIII.41.; 29.VIII.41.; 1.IX.1941.; 4.IX.1941.; 25.IX.1941./.
10	26. VI. 1941.	Depesze szyfr z Warszawy od Wartskiego i Białasa z życzeniami imieninowymi dla Prezydenta R.P. i gen.Sikorского /zał.odpis pocztówki z Gniezna w sprawie nalotów na Poznań i Pomorze/.
11	5. VII. 1941.	Depesza Wartskiego z Warszawy w sprawie wojny niemiecko-rosyjskiej.
12	15. VII. 1941.	Depesza Wartskiego do min.Kota w sprawie ewakuacji Lwowa przez Rosjan.

PRM. 45A

2.

PREZES RADY MINISTROW

TEKA nr 45/a.1941

" Kraj - Depesze "

13	17. VII. 1941.	Depesza Thieme ze Stambułu w sprawie trudności współpracy z bazą wojskową.
14	9. VIII. 1941.	Depesza Thieme ze Stambułu z podaniem dwóch depesz ze Lwowa.
15	21. VIII. 1941.	Depesza Wartskiego do min.Kota w sprawie układu polsko-rosyjskiego.
16	25. VIII. 1941.	Depesza gen.Sikorского do Wartskiego po zawarciu umowy z Rosją i o objęciu osobistym dowództwa ZWZ.
17	4. IX. 1941.	Depesza "Trójkąta" do min.Kota i prez.Mikołajczyka w sprawie porozumienia z innymi stronnictwami.
18	29. IX. 1941.	Pismo S.Mikołajczyka do gen.Sikorского z przesłaniem depeszy Stronnictwa Ludowego z Kraju z 11.IX.41. z życzeniami dla prez.Mikołajczyka i prof.Kota i potępieniem ministrów, którzy ustąpili z rządu po podpisaniu układu polsko-sowieckiego.
19	29. IX. 1941.	Odpis depeszy Ronka w sprawie aresztowania Fietowicza /zał.pismo przesyłające płk.Smoleńskiego z 1.X.1941./.
20	29. IX. 1941.	Pismo płk.Gano do Szefa Oddz.II.Szt.Gł.z wiadomościami z Kraju o Bartlu,Ronikierze i Mudrym.
21	3. X. 1941.	Radiogram Kaliny do Strażnicy w sprawie odejścia Godziemby /zał. odpis depeszy gen.Sikorского do Rakonia i Delegata Rządu w sprawie odejścia gen.Sosnkowskiego.
22	10.XII.1941.	Depesza Wartskiego w sprawie odejścia Godziemby.

Rejestracja przeprowadzona dnia 5.IV.1979 r
 Tenka zawiera 50 stron
 Wty.

PRM 45A

1

L.dz.18/XXII/41.

TAJNE

,13 stycznia 1941.

Z polecenia Pana Prezesa Rady Ministrów przesyłam
w załączeniu depeszę do Wartskiego z prośbą o natych-
miastowe przekazanie jej szyfrem.

SEKRETARZ

Do Pana

płk.dypl.Smoleńskiego

Szefa Oddziału VI-go

w m i e'j s c u

1

PRM 45A

TAPNE

Wartski

Nominacja Pańska nie dopuszcza absolutnie żadnej nowej interpretacji Stop Delegatury nie mogą być fikcją reprezentacyjną a muszą być placówkami gwarantującymi Rządowi realną pomoc i umożliwiającymi realną pracę w Kraju Stop W razie potrzeby delegat warszawski będzie mógł decydować w sprawach całego terytorium Polski Stop Jedność państwową symbolizuje Prezydent R.P. a broni jej stale Rząd Stop Oczekuję bezwzględnie wypełnienia wszystkich nałożonych na Pana obowiązków a także nadesłania sprawozdań o organizacjach politycznych wniosków dotyczących samodzielnych organizacji wojskowych sprawozdań o sprawach finansowych oraz specjalnego naswietlenia ruchu młodych w Kraju i opinii jak ustosunkować się do organizacji Muszkieterów. Stop Podział na delegatury został podyktowany względami utylitarnymi i dążeniem do ułatwienia całej akcji Stop Delegatem w Poznaniu mianowano Adolfa Bnińskiego zawiadamiając go o tym przez Rzym. Stop Proszę wejść z nim w porozumienie Stop Rząd ubolewa że w nad wyraz ciężkiej sytuacji te same stronnictwa które

PRM 45A

- 2 -

zgodnie zaproponowały Pana dzisiaj czynią trudności,
dla Rządu niezrozumiałe Stop Widocznie niektórzy
nie zdają sobie dotąd sprawy z ogromu klęski jaka
spadła na Polskę Stop Trudności wypływające z nie-
uzgodnienia stronnictw uniemożliwiły przez rok norma-
lizację prac krajowych Stop Obecnie oczekuje że
patriotyzm weźmie górę nad względami osobistymi
czy partyjnymi Stop Wymagam jaknajszerszej współ-
pracy wszystkich czynników politycznych z Panem
na podstawie lojalności obustronnej czego potrze-
buje bezwzględnie sprawa polska.

SIKORSKI

3

PRM 45A

1

Wartaki

Nominacja Pańska nie dopuszcza absolutnie żadnej nowej interpretacji Stop Delegatury nie mogą być fikcją reprezentacyjną a muszą być placówkami gwarantującymi Rządowi realną pomoc i umożliwiającymi realną pracę w Kraju Stop W razie potrzeby delegat warszawski będzie mógł decydować w sprawach całego terytorium Polski Stop Jedność państwową symbolizuje Prezydent R.P. a broni jej stale Rząd Stop Oczekuję bezwzględnie wypełnienia wszystkich nałożonych na Pana obowiązków a także nadesłania sprawozdań o organizacjach politycznych wniosków dotyczących samodzielnych organizacji wojskowych sprawozdań o sprawach finansowych oraz specjalnego nadświetlenia ruchu młodych w Kraju i opinii jak ustosunkować się do organizacji Huskietarów. Stop Podział na delegatury został podyktowany względami utylitarnymi i dążeniem do ułatwienia całej akcji Stop Delegatem w Poznaniu mianowano Adolfa Bnińskiego zawiadamiając go o tym przez Rzym. Stop Proszę wejść z nim w porozumienie Stop Rząd ubolewa że w nad wyraz ciężkiej sytuacji te same stronnictwa które

4

PRM 45A

- 2 -

zgodnie zaproponowały Pana dzisiaj czynią trudności,
dla Rządu niekrocząc do Stop widocznie niektórzy
nie zdają sobie dotąd sprawy z ogromu klęski jaka
spadła na Polskę Stop Trudności wypływające z nie-
uzgodnienia stronniów unieszkodliwiły przez rok norma-
lizację prac krajowych Stop Obecnie oczekują że
patriotyzm weźmie górę nad względami osobistymi
czy partyjnymi Stop Wymagam jaknajszerszej współ-
pracy wszystkich czynników politycznych z Panem
na podstawie lojalności obustronnej czego potrze-
buje bezwzględnie sprawa polska.

SIKORSKI

5

PRM 45A

Mieczysław

1

~~Ja uważam~~ *na miarę* ~~nie~~ *nie* ~~można~~ *nie* ~~uważać~~ *nie* ~~o~~ *o* ~~organizacji~~ *organizacji*
~~Wartski~~ *Wartski* ~~jak~~ *jak* ~~organizacji~~ *organizacji*
~~Wartski~~ *Wartski* ~~nie~~ *nie* ~~można~~ *nie* ~~uważać~~ *nie* ~~o~~ *o* ~~organizacji~~ *organizacji*

Wartski

Nominacja Pańska nie dopuszcza absolutnie żadnej nowej interpretacji Stop Delegatury nie mogą być fikcją reprezentacyjną a placówkami gwarantującymi Rządowi realną pomoc i umożliwiającymi realną pracę w Kraju Stop W razie potrzeby delegat warszawski będzie mógł decydować w sprawach ~~ogólnopolskich~~ *ogólnopolskich* Stop Jedność państwową symbolizuje ~~ład~~ *ład* Prezydent R.P. Stop ~~Stop~~

Oczekuje bezwzględnie wypełnienia wszystkich nałożonych na Pana obowiązków a także sprawozdań i ~~wnień~~ *wnień* o organizacjach politycznych i ~~samodzielnych~~ *samodzielnych* organizacjach wojskowych oraz o

sprawach finansowych Stop Podział na delegatury został poddyktowany względami ~~statystycznymi~~ *statystycznymi* i ~~ułatwienia~~ *ułatwienia* akcji Stop Delegatem w Poznaniu mianowano ~~Adolfa Bnińskiego~~ *Adolfa Bnińskiego* zawiadamiając go

przez Rzym Stop Proszę wejść z nim w porozumienie Stop Rząd ubolewa, że w ~~tak~~ *tak* ciężkiej sytuacji te same stronnictwa, które zgodnie zaproponowały Pana dzisiaj czynią trudności dla Rządu

niezrozumiałe. Stop Widocznie, ~~to~~ *to* niektórzy nie zdają sobie dotąd sprawy z ogromu klęski ~~sytuacji~~ *sytuacji* jakiej ~~znajduje~~ *znajduje* się Polskę Stop Trudności ~~stawiane~~ *stawiane* przez ~~niektóre~~ *niektóre* stronnictwa uniemożliwiły przez ~~cały~~ *cały* rok normalizację prac ~~państwowych~~ *państwowych* kraju

Stop Oczekuje obecnie, że patryjotyzm weźmie górę nad względami ~~osobistymi~~ *osobistymi* czy partyjnymi STOP ~~sprawa polska~~ *sprawa polska* wymaga jaknajszerszej współpracy wszystkich czynników politycznych z Panem na

podstawie ~~obustronnej~~ *obustronnej* lojalności i ~~Stop~~ *Stop*
12.I.1941 *12.I.1941* ~~inżynier~~ *inżynier* ~~sprawa polska~~ *sprawa polska* SIKORSKI

Przeanalizować
o tym

PRM 45 A

2

,23 stycznia 1941.

L. ds. 106/II/11.41.

TAJNE

W związku z depeszą z dn. 13.1.41.,
którą załączam w odpisie, proszę Pana Ministra
o wnioski co do dalszego użycia Kaczmarska.

PREZES RADY MINISTROW

Do Pana Ministra K. Sosnkowskiego

Do Pana Ministra prof. S. Kota

w miejscu
.....

7

ay

PRM 45A

2

*Wzrost. Mił. Kadoz
- Min. Sosnkowski
inż. Kaczmarek*

Depesza szyfr z Warszawy

Gen. Sikorski

Otrzym. 15. I. 41 r.

TAJNE

W związku z objęciem urzędowania przez Wartskiego któremu
przekazałem wszystkie odcinki pracy, proszę odkomenderowanie mnie
do służby wojskowej.

Kaczmarek 15 a

Dn. 13. I. 41

Gen. Broni SOSNKOWSKIT a j n e-----
L. dz. 160/tjn.

M. p. dnia 18. I. 41 r.

PAN PREMIER I NACZELNY WÓDZ

/do rąk własnych/

w m i e j s c u

Przedstawiam powyższą depeszę otrzymaną od
Kaczmarka w dniu 15. I. b. r. -

Kazimierz Sosnkowski
/Kazimierz Sosnkowski/
Generał Broni

8

PRM 45A

3

Londyn, dn. 31 stycznia 1941.

L. dn. 229/IV/41.

Pan Minister General Sosenkowi nadesłał mi pismo, które załączam w odpisie. W związku z poruszonymi tam sprawami sechce Pan Minister porozumieć się z ministrem spraw wewnętrznych rządu czechosłowackiego p. Slavikiem i przedstawić mi odpowiednie wnioski.

PREZES RADY MINISTROW

Do Pana Ministra
Prof. Stanisława Kota
w miejscu

9

GENERAL BRONI SOSNKOWSKI

PRM 45A

T a j n e

3

L.dz.231/tj.41.

M.p.; dnia 25.I.1941 r.

PAN PREMIER I NACZELNY WÓDZ

/Do rąk własnych/

w miejscu.

W dniu 22.I.b.r. otrzymałem od Komendanta ZWZ w Kraju depeszę następującej treści:

"W ślad za tut. 186, 187 /co poszły o współpracy z Czechami/ z dnia 16.XI.40.

Proszę o kontakty czeskie. Znowu mi podawano z Czech że sprawa uzgodniona u góry i że mamy dostać od Was znaki rozpoznawcze z kim należy od nich rozmawiać".

Melduję przy tym, że depesz L.186 i 187 nie otrzymałem. Zwróciłem się do Komendanta Organizacji Wojskowej o ich ponowne nadesłanie.

Mimo braku tych depesz, prośba Komendanta Org.Wojsk. jest jednak jasna. Proszę Pana Generała o wytyczne w tej sprawie, celem udzielenia odpowiedzi. -

10

*Łożę wypraszać dotychczasowej informacji,
zwłaszcza od Czechów, a także na
ten temat, jeśli sama Generalni
pomocni, to ja pomóżcie
czy zwrócić się do Starosta
półki mi. opr. sem. e.
H.K.*

Kazimierz Sosnkowski

/Kazimierz Sosnkowski/
Generał Broni

PRM 45A

4

TAJNE

,25 lutego 1941.

L.dz.445/II/41.

W związku z listem Pana Generała Sosnkowskiego
l.dz.489/tjn. przesyłam w załączeniu z polecenia Pana
Premiera, depeszę do Wartskiego i Rakonia z prośbą o
przekazanie ich szyfrem.

Do Pana

Płk. Smoleńskiego

w m i e j s c u

SEKRETARZ

11

PRM 45A

4

Wartski

Rakoń

Ronikier nie ma nawet cienia upoważnień uprawniających go do jakichkolwiek rozmów politycznych z okupantem. Dementować energicznie i ostrzec Ronikiera, że może być zdemaskowany a w przyszłości ponieść następstwa tego rodzaju szalbierstwa.

SIKORSKI

12

hw

PRM 45A

L. dz. 489
15. II. 1941. 4

RADIOGRAM N° 242

Od Z Warszawy

Przyjęty 14. II. 41. g. 14, 55

Do

Odcz. Nadany 15. II. 41. g. 11, 30

Gen. Sikorski.

Ronikier powołując się na odrębne pismo Gazdy do niego poza pracę charytatywną prowadzi rozmowy polityczne z okupantem i występuje z postulatami które dalyby możliwość współżycia z okupantem. Akcja jego wywołuje poważne obawy. Proszę o odwrotną wiadomość o zakresie uprawnień udzielonych wymienionemu.

Kaczmarek 231 a. 15. XII. 40.

GENERAL BRONI SOSNKOWSKI

L. dz. 489/tjn.

M. p. dnia 17. II. 41 r.

PAN PREMIER I NACZELNY WÓDZ

13

/do rąk własnych/

w miejscu

Przedstawiam Panu Generałowi powyższą depezę z Warszawy, datowaną 15. XII. 40 r. Depesza ta przesłana była z Warszawy do Beogradu normalną drogą kurierską, a dopiero z Beogradu przekazana drogą radiową niezwłocznie po otrzymaniu.

Warszawa

Rada

na L. 489/74

Ronikier nie ma zadania

Kazimierz Sosnkowski

Kazimierz Sosnkowski/
Generał Broni

~~nie ma zadania, a Ronikier nawet ciężej~~
upoważnieniem
upoważnieniem go do przedłożenia wniosku
dotyczącego z okupantem. Takim ciężej
i ostro Ronikiera, że musieliby odmaszkować o
w przyszłości kamień nadepnąć tego rodzaju

PRM 45A

5

GENERAL BRONI SOSNKOWSKI

WPLYNELO DNIA 4. III. 41. No 524/II/u.

L.dz. 565/tjn/41.

M.p., dnia 20. II. 1941r.

PAN PRZEMIER I NACZELNY WODZ

/do rak własnych/

w miejscu

W załączeniu przedstawiam Panu Generalowi tekst depeszy otrzymanej z Warszawy dnia 19. II. 1941r., zaszyfrowanej hasłem Wartskiego.

zał. 1.

Kazimierz Sosnkowski

KAZIMIERZ SOSNKOWSKI
General Broni

1941
1940
531

14

odpis

PRM 45A

5

L.dz.565/41.

20.II.1941r.

Radiogram Nr.155.

z Warszawy.

Przyjęty 19.II.41. g.18.00
odez. 20.II.41. g.15.35.

Na depeszę zakomunikowaną przez Wartskiego władze Trójkąta jednomyślnie oświadczają:

Stosunek Trójkąta do Rządu S. jest pozytywny zwłaszcza w odniesieniu do polityki zagr. i wojska. Natomiast gdy idzie o jego decyzje w sprawach Kraju, podejmowane z wielkiej odległości, obowiązkiem Rządu jest liczyć się z opinią przedstawicieli wielkich obozów polit., którzy w Kraju postanowili pozostać, sytuację w nim najlepiej znają, ogrom klęski, która spada na Polskę, przeżywają z całym Narodem bezpośrednio, a dowody patriotyzmu składają czynnym swym udziałem w pracy niepodległ. mimo grożącej im na każdym kroku śmierci. Stwierdzamy, że błędem Rządu jest podział Kraju na trzy równorzędne Delegatury, zmierza on do centralizacji i rozbitcia politycznego Kraju. Powody streszczone w dep. Wartskiego /wykuszczono w oświadczeniu Trójkąta i Koła/. Za nominację Wartskiego na delegata Trójkąt nie poczuwa się do żadnej współodpowiedzialności. Nie protestowaliśmy przeciw wysunięciu go na zastępcę tymcz. delegata, ale zastrzegaliśmy się przeciw wysuwaniu go na głównego delegata. Delegat nie cieszący się pełnym polit. zaufaniem wielkich stronnictw jakimi są Trójkąt i Koło, a przez Kwadrat tolerowany jedynie jako fachowiec - urzędnik, będzie właśnie tylko fikcją reprezentacyjną, niezdolną do zużytkowania wielkich ruchów politycznych Kraju. Decyzją swoją Rząd zaskakuje nas przekreślił naszą koncepcję załatwienia kwestii delegata Gł. - która miała również zasadnicze poparcie Koła i Rombu i przez swą decyzję znów opóźnił normalizację prac krajowych. Wszak Trójkąt, Koło i Kwadrat zaproponowały już w początkach 1940r., by Rząd przysłał Delegata z Francji, zaś w połowie 1940 Trójkąt i Koło wskazały swych kandydatów. W obu wypadkach Rząd propozycyjnie przyjął przyczyniając się tym do zwłoki. Ostatnią swą dep. do Wartskiego umocnił nas Rząd w przeświadczeniu, że stanowisko, by współpracę z obecnym delegatem ograniczyć do spraw wojsk. i walki z okupantami, jest słuszne. Wytykanie nam partyjnicstwa przypomina tylko co miniony okres kiedy tego rodzaju argumentami usiłowano zamknąć społeczeństwu usta.

Trójkąt 5.II.41.

za zgodność:

15

PRM 45A

6

GENERAL BRONI SOSNKOWSKIT A J N E

L.dz. 549/tjn.41.

WPEŁYNEŁO DNIA 4.11.41..... N° 525/II/m.

M.p., dnia 26.II.1941r.

PAN PREMIER i NACZELNY WÓDZ

/do rąk własnych /

w miejscu

Przedstawiam Panu Generalowi odpisy depeze Rakonia Nr. Nr.186 i 187, o których wzmianka była w meldunku moim L.231/tjn. z dnia 25.I.br.:

"Radiową wiadomość o wspólnej deklaracji Rządów Polskiego i Czeskiego przyjmujemy z radością i poczuciem doniesłości tego kroku. Posłuży to nam do pogłębienia prac, ostatnio przez nas intensywnie studiowanych. 186.15.XI.40."

"Mamy szereg kontaktów z organizacjami wojskowymi czeski-
mi. Jedna z nich podaje, że działa na rozkaz Benesza. Proszę o
spowodowanie podania hasła rozpoznawczego, na które z polecenia
Benesza wspomniana organizacja ponownie do nas zgłosi się.
187. 15.XI.40."

16

Odpowiedź dla Rakonia również na niniejsze zapytania
zawiera depeza Pana Generala do Rakonia, którą otrzymałem przy
piśmie Pana Generala L.308/XV/41 z dnia 14 b.m., a która zosta-
ła przekazana Rakoniowi 25 b.m.

Depesze Rakonia 186 i 187, datowane z dnia 15.XI.40,
otrzymałem dopiero teraz, przewiezione na filmie pocztą karier-
ską.

*Kazimierz Sosnkowski*KAZIMIERZ SOSNKOWSKI
General Broni

PRM 45A

7

GENERAL BRONI SOSNKOWSKIT A J N E

L.dz. 550/tjn.41.

WPEWNIŁO DNIA... 4.11.41... № 526/II/41.

M.p., dnia 26.II.1941r.

PAN PREMIER I NACZELNY WÓDZ

/do rąk własnych/

w miejscu

Przedstawiam Panu Generalowi dla oświetlenia całości sprawy, wálad za L.dz.855 z dnia 3.X.1940r. odpis depezy Rakonia Nr.189 z dnia 15.XI.1940r.:

"Oczekuję odpowiedzi na moją dep.123 w sprawie dywersji polecanej przez Fietowicza. W Wacławie głośno o tym. Podejrzane odpryski różnych organizacji wojskowych, jak Muszkietarów, Wydz. Wojsk.CKON itp. zaczynają z właściwym im hałasem i tupetem montować wspomnianą akcję. Hasło, że będą dane na to grube pieniądze ściąga tam szeregi awanturników i ciemnych postaci. Głośno mówią, że robi to ang.Intel.Serv., więc pieniędzy będzie ile zapragną. 189. 15.XI.40."

17

Depeszę otrzymałem teraz dopiero jako fotografię-film, przewiezioną w poczcie kurierskiej.

Sprawa została ostatecznie załatwiona depeszą L.1047 z dnia 20.XI.40. oraz instrukcją Nr.7 z dn.3.XII.40r.

*Kazimierz Sosnkowski*KAZIMIERZ SOSNKOWSKI
General Broni

2
2
[Handwritten signature]

PRM 45A

8

L,dz.K.1583/41.

Warszawa, dnia 12 czerwca 1941

Nr.55a.

WYKŁYNÉLO DNIA..... N° 3049 / 11 / 41.

Minister Kot.

Przesyłam następujący telegram Trójkąta:

Stosunek Trójkąta do Rządu, Generała Sikorskiego jest pozytywny i pełen zaufania. Trójkąt uważa za wskazane podkreślić to z naciskiem w chwili, gdy Naczelny Wódz wraz z Rządem prowadzą wytężoną pracę mającą na celu pomnażanie sił zbrojnych, skupionych przy sztandarze Polski pobratymczych narodów, prowadzących walkę o wolność z tym samym co i my wrogiem. Utrwalanie i pogłębienie przyjaznych dla sprawy Polski uczuć u rządów i narodów angielskiego i amerykańskiego, których głos po wojnie będzie decydował o nowym porządku Europy.

Trójkąt.

18

PRM 45 A

L.dz.2298/II/41.

9

Zestawienie depezb na tle stosunku do Rządu i
układu polsko-sowieckiego.

L.dz. K.1583/41

Warszawa, dnia 12 czerwca 1941r.

Pan Minister Kot.

Przesyłam następujący telegram Stronnictwa Ludowego:

Stosunek Stronnictwa Ludowego do Rządu Generała Sikorskiego jest pozytywny i pełen zaufania. Stronnictwo Ludowe uważa za wskazane podkreślić to z naciskiem w chwili, gdy Naczelny Wódz wraz z Rządem prowadzą wyteżoną pracę, mającą na celu pomnażanie sił zbrojnych, skupionych przy sztandarze Polski pobratymczych narodów, prowadzących walkę o wolność z tym samym co i my wrogiem. Utrwalanie i pogłębienie przyjaznych dla sprawy Polski uczuć u rządów i narodów angielskiego i amerykańskiego, których głos po wojnie będzie decydował o nowym porządku Europy.

Stronnictwo Ludowe.

19

L.dz. K.1599/41

Warszawa, dnia 5 lipca 1941r.

PKP aprobuje stanowisko i taktykę dotychczasową Rządu i Rady Narodowej w sprawie wojny niemiecko-sowieckiej, ujawnione w deklaracji Premiera Generała Sikorskiego 23.VI. i uchwałach Rady Narodowej z 27 czerwca. Wojna niemiecko-rosyjska jest wydarzeniem dla sprawy polskiej korzystnym, zwycięstwo Niemiec na długie lata przekreślałoby jakiegokolwiek szanse odbudowy Państwa Polskiego, groziłoby wytepieniem narodu polskiego. Rosja swym paktem z Niemcami z 1939r. zdradzieckim napadem na walczącą Polskę, mimo paktu nie-agresji z Polską i zadeklarowanej neutralności - wybitnie dopomogła hitlerowskiemu Niemcom.

Naród polski nie zmieni swego dotychczasowego wrogiego stosunku do Rosji, dokąd ta nie zmaże swej winy wobec Polski.

Nawiązując do deklaracji Premiera, a w szczególności do faktu anulacji przez wszystkie poprzednie rządy rosyjskie, a wśród nich i rządu sowieckiego aktów rozbioru Polski - PKP oświadcza przede wszystkim:

a/ Rosja winna natychmiast uznać niepodległość i suwerenność Państwa Polskiego,

b/ przywrócić działalność przedstawicielstwa dyplomatycznego i konsularnego Polski na terenie Związku Sowieckiego,

- 2 - PRM 45A

9

c/ zwolnić jeńców polskich oraz więźniów z aresztów, obozów i wygnania,

d/ udzielić pomocy ludności gwałtem wysiedlonej z naszego kraju i dać całkowite odszkodowanie za wyrządzone krzywdy materialne.

Potwierdzając odbiór depeesz z dnia 5.II., 2.IV. i z dnia 25.i 26.VI., przesyłam powyższe oświadczenie PKP z dnia 4 lipca, zgodne z moim poglądem.

/-/ Wartski.

L.dz. K.2172/41
Nr.79a.

Warszawa, dnia 18 sierpnia 1941r.

Podaję jednomyślną deklarację PKP w sprawie układu polsko-rosyjskiego.

Układ z Sowietami jako wstęp do ostatecznego uregulowania stosunków między Polską i Rosją, PKP ocenia jako akt pozytywny z zastrzeżeniem co do punktu, dotyczącego granic wschodnich i północnych. Deklaracje poszczególnych stronnictw przekażą później.

Od siebie dodaję, że w społeczeństwie panuje powszechny pogląd, że układ polsko-rosyjski nie powinien być narzędziem rozgrywek osobistych lub partyjnych.

/-/ Wartski.

20

L.dz. K.2123/41.

Warszawa, dnia 21 sierpnia 1941r.

Pan Minister Kot.

Oświadczam, że uważam układ polsko-rosyjski z 30 lipca bez żadnych zastrzeżeń za niezwykle pomyślny dla Narodu Polskiego. Sądzę, że w przyszłych dziejach polskich zaważy on - jako akt mądry i daleko wzroczny. Wydaje mi się, że szerokie warstwy polskiego ludu odczuwają instynktownie to samo.

Pismo Delegatury - Rzeczpospolita - uzasadniło ten pogląd i nie spotkało się dotąd znikąd z żadnym sprzeciwem.

/-/ Wartski.

L.dz. K.2124/41
Nr.10.

Warszawa, dnia 22 sierpnia 1941r.
Otrzym. Londyn, dnia 23 sierpnia 1941r.

Pan Prezes Mikołajczyk.

Treść umowy z Sowietami przyjęliśmy z zadowoleniem do wiadomości. Nie mamy w obecnych warunkach zastrzeżeń. Z oburzeniem dowiadujemy się o nowych knowaniach Piłsudczyzny z Sosnkowskim na czele. Uważamy wszelkie zamachowe tendencje za kompromitowanie sprawy polskiej wobec obcych. Piłsudczyzna nie ma w Kraju żadnego autorytetu. Zamiany jej uchwycenia władzy w drodze spisków wojskowych - będą bezwzględnie zwalczane. Endecja obecnie tutaj nie demonstrowuje swego antydemokratycznego nastawienia. Olbrzymia większość narodu jest za demokracją. Nie potrzebujecie liczyć się z zachciankami Bieleckiego. Nieuznanie Konstytucji Kwietniowej odpowiada całkowicie stanowisku Stronnictwa Ludowego. Widocznie Piłsudczyzna nie zdaje sobie sprawy z tragicznej roli, jaką odegrała w Polsce. Tego im Naród nie zapomni. Wzywamy was do energicznego zwalczania warcholstwa. Stronictwo macie za sobą.

Stronictwo Ludowe.

L.dz. K.2223/41
Nr.13.

Warszawa, dnia 29 sierpnia 1941r.
Otrzym. Londyn, dnia 30 sierpnia 1941r.

Prezes Mikołajczyk i Profesor Kot.

21

W czerwcu wysłaliśmy Wam rezolucję naszą. Powtarzamy ją w streszczeniu:

- a/ Popieramy Rząd Gen.S. w całej rozciągłości.
- b/ Stoimy bezwzględnie przy odbudowie państwa na zasadach zorganizowanej demokracji.
- c/ Wykażemy wdzięczność dla walczących żołnierzy polskich, domagamy się jednak bezwzględnego tępienia politykowania w armii, domagamy się zwalczania /nieczytelne/.

Stronictwo Ludowe.

Przez Oddz. VI.
 L. wpl. 2923
 2. VIII. 41r.

Depesza-szyfr z Warszawy Nr. 408/KK.

Część I-sza.

Przyjęta: 1.9.41r.
 Odczytana: 2.9.41r.

Nr 2758.

Wybuch wojny przyjęty z radością nie bez początkowej życzliwości dla Sowietów, poczym powrót do równowagi.

Ustaliła się ocena, że dwaj wrogowie wyniszczają się wzajemnie. Zawarcie umowy przyjęto ogólnie przychylnie /jeńcy, wojsko/, rozumiane przede wszystkim jako konieczność wojenna. Rozczarowanie co do granic, niepokój co do użycia i losów wojska. Lekceważenie treści polit. paktu i ujemna ocena propagandy rządowej pod tym względem. Wiara, że o stosunkach pol.-ros. zadecyduje końcowy realny układ sił.

Część II-ga.

22

Stosunek stronnictw:

- 1/ PPS - godzi się, lecz nadal wrogię Sowietom, przeciwnie propagandzie słowianofilskiej organów Rządu, posądzonego o szukanie oparcia w Rosji.
- 2/ Str. Nar. - formalna aprobata, bez komentarzy, rezerwa.
- 3/ ONR - aprobata, ale wyraźna wrogość do Rosji.
- 4/ Demokraci - aprobują jako konieczność, zastrzeżenia co do oświeleń rządowych.
- 5/ Str. Lud. - początkowo zastrzeżenia, obecnie pełna aprobata /porównaj z depeszą Stronnictwa Ludowego z maja/.
- 6/ Str. Pracy - aprobata.
- 7/ Komuna - wykorzystuje do prowokowania masowych sabotaży.

Kalina 237 c 28. VIII. 41r.

Za zgodność odpisu:

/-/ Rożański, ppor.

L.dz. K.2334/41
Nr.90a.

Warszawa, dnia 4 września 1941r.
otrzym. 9 września 1941r.

Wartski nadsyła następujące depezesze:

Podajemy uchwałę Porozumienia Stronnictw Politycznych
/skrót: PSP/ przy Del.R.P. w Poznaniu z 26.VIII.1941r.

PSP, opierając się na danych, znanych krajowi, uważa układ polsko-rosyjski w obecnych warunkach za słuszne pociągnięcie taktyczne Rządu. Układ nie tylko zmniejszy na dużym odcinku niebezpieczny proces niszczenia Narodu Polskiego, cechujący obecną wojnę, lecz umożliwi Polakom w Rosji współdziałanie w odbudowie Państwa Polskiego. PSP wyraża nadzieję, że Rząd uczyni wszystko, aby zabezpieczyć integralność granic Polski.

Biuro Białonia.

23

Wyciąg z raportu kuriera z ziem zachodnich.

Do Pana Gen.Sikorskiego.

Otrzymano 25.IX.1941r. przez Loreta.

Ziemie zachodnie aprobują zupełnie politykę Pana Generała wobec Rosji i potępiając wichrzenia domagamy się absolutnie powrotu Seydy do Rządu.

Powrót Seydy do Rządu wskazany, gdyż wszystkie stronnictwa Ziem Zachodnich uważały go tam za swego przedstawiciela i tym bardziej nie mogą pojąć jego kroku. Bielecki ostro krytykowany. Wojnę niemiecko-rosyjską przyjęto objawami radości jakby Święto Narodowe.

Relacje obywatela szwedzkiego, przybyłego z Polski
dnia 5 września 1941r.

Polacy, z którymi mieli do czynienia moi rozmówcy, wyrażają się pozytywnie o polityce Rządu Polskiego, w szczególności w zakresie układu z Rosją. Wprawdzie polityka sowiecka w stosunku do Polaków z ostatnich dwóch lat nie została zapomniana, nie ma również złudzeń co do trwałej zmiany tej polityki na przyszłość, jednakże społeczeństwo pragnie ześrodkowania wszystkich sił do walki z gorszym w jego mniemaniu wrogiem - t.j. z Niemcami. Zaznacza się trzeźwe i roztropne rozumienie zagadnień w chwili obecnej i często niechęć do romantyzmu politycznego. Ludzie są na ogół dobrze poinformowani przez radio londyńskie i prasę nielegalną. Wobec szczupłości ośrodków informacyjnych wiadomości podawane są z ust do

ust. Istnieje wielki głód wiadomości, w szczególności gazet, których rozmiary i nakłady są ograniczone brakiem papieru. Nawet pisma redagowane przez okupantów w języku polskim są rozchwytywane. Powstał specjalny proceder wypożyczalni gazet. W społeczeństwie polskim daje się zauważyć wielką radość z formowania oddziałów polskich w Rosji, aczkolwiek znaczenie tych oddziałów nie jest naogół przeceniane. Natomiast niesłychanie powszechny jest pogląd, że wojna skończy się w tym roku, gdyż Niemcy zimy nie przetrzymają. Moi rozmówcy jednak byli raczej innego zdania, aczkolwiek obaj przyznają, że widoczne są już początki załamywania się Niemiec i nadzwyczaj daleko posunięte przemęczenie Niemców.

PRM 45A

10

s e c r e t

WNELO DNIA..... No 3032/II/41
Code telegram received from Warsaw dated 26th June 1941.

On the name-day of The President of the Polish Republic Wladyslaw Raczkiwicz and of the Polish Prime Minister and Commander-in-Chief General Wladyslaw Sikorski I send my heartiest wishes for complete victory for Poland and a favourable peace for Her and Her Allies, which would secure for the Polish Nation economic and cultural prosperity. The whole Country is filled with faith in the propitious result of the struggle and declares its unswerving loyalty to the Polish Commonwealth laying full trust in its leaders

Wartski

25

PRM 45A

10

Nalot na Poznań i Pomorze.

Pocztówka z Gniezna z 20.V.41 pisana przez pewną panią do brata w Rzymie /księdza/.

"Niespokojną noc z 8 na 9 maja oraz trudności szalone z przejazdami do Poznania, oto powody które tak mało pozwalają łączyć się. Podczas mojej nieobecności /mieszka w Poznaniu a wyjechała do Gniezna, dop.redakcji/ nasi dzielnie się spisali. Zdzisio /polskie Pomorze, dop.redakcji/ skarżył się na grzmoty, pisał niedawno".

26

PRM 45A

10

s e c r e t

Raid over Poznan and Pomerania

Postcard received from Gniezno (40 miles east of Poznan) dated
20th June 1941 by a priest in Rome from his sister:

"A restless night from 8th to 9th May and great difficulties in
traffic to Poznan - those are the reasons that prevent us to meet.
During my absence (the lady lives in Poznan and only went to Gniezno
for a short time) our people have been doing well. Zdisio (the name
of somebody living in Polish Pomerania) wrote a short time ago
complaining of "thunders". "

27

PRM 45A

10

Warszawa, dnia 26 czerwca 1941 r.

W dzień Imienia Pana Prezydenta Rzeczypospolitej
Polskiej Władysława Raczkiewicza oraz Pana Prezesa Rady
Ministrów i Naczelnego Wodza Generała Władysława Sikorskiego
przesyłam serdeczne życzenia całkowitego zwycięstwa Polski
oraz pomyślnego dla Niej i Jej sprzymierzeńców pokoju, po-
ręczającemu Narodowi Polskiemu rozkwit gospodarczy i kultu-
ralny. Kraj cały jest przepełniony wiarą w pomyślny wynik
walki, oświadczając niezachwianą wierność dla Rzeczypospo-
litej i pełne zaufanie dla Jej władz naczelnych.

Wartski

28

PRM 45 A

s e c r e t

10

Code telegram received from Warsaw dated June 26th 1941

On the occasion of their name-day I extend my wishes to The President of the Republic Wladyslaw Raczewicz and The Commander-in-Chief Wladyslaw Sikorski that they may successfully serve their Country

Białostok

29

PRM 45A
Warszawa, dnia 26 czerwca 1941 r.

10

Panu Prezydentowi Rzeczypospolitej Władysławowi
Raczkiewiczowi oraz Naczelnemu Wodzowi Panu Władysławowi
Sikorskiemu składam z okazji Imienin życzenia owocnej
pracy dla Ojczyzny.

Białoni.

30

PRM 45A

11

3193/7/41

WYKONANO

L.dz.K.1599/41.
Nr.59.a.

Warszawa, dnia 5 lipca 1941.

PKP aprobuje stanowisko i taktykę dotychczasową Rządu i Rady Narodowej w sprawie wojny niemiecko-sowieckiej ujawnione w deklaracji Premiera Generała Sikorskiego 23/6. i uchwałach Rady Narodowej z 27 czerwca. Wojna niemiecko-rosyjska jest wydarzeniem dla sprawy polskiej korzystnym; zwycięstwo Niemiec na długie lata przekreślałoby jakiekolwiek szanse odbudowy Państwa Polskiego; groziłoby wytopieniem narodu polskiego. Rosja swym paktem z Niemcami z 1939 r. zdradzieckim napadem na walczącą Polskę, mimo paktu nieagresji z Polską i zadeklarowanej neutralności wybitnie dopomogła hitlerowskiemu Niemcom.

Naród polski nie zmieni swego dotychczasowego wrogiego stosunku do Rosji dokąd ta nie zmaże swej winy wobec Polski.

Nawiązując do deklaracji Premiera a w szczególności do faktu anulacji przez wszystkie poprzednie rządy rosyjskie a wśród nich i rządu sowieckiego aktów rozbioru Polski - PKP oświadcza przedewszystkiem:

a/ Rosja winna natychmiast uznać niepodległość i suwerenność państwa Polskiego

b/ przywrócić działalność przedstawicielstwa dyplomatycznego i konsularnego Polski na terenie Związku sowieckiego.

c/ zwolnić jenców polskich oraz więźniów z aresztów, obozów i wygnania,

d/ udzielić pomocy ludności gwałtem wysiedlonej z naszego kraju i dać całkowite odszkodowanie za wyrządzone krzywdy materialne.

Dotwierdzając odbiór depeesz z dnia 5/2, 2/4 i z dnia 25 i 26 czerwca przesyłam powyższe oświadczenie PKP z dnia 4 lipca, zgodne z moim poglądem.

Wartski.

L.dz.K.1559/41.
Nr.59a.

PRM 45A

Warszawa, dnia 5 lipca 1941.

DNIA 9.7.43. No 3722/11/41 11

PKP aprobuje stanowisko intaktykę dotychczasową Rządu i Rady Narodowej w sprawie wojny niemiecko-rosyjskiej ujawnione w deklaracji Premiera Generała Sikorskiego 23/5. i uchwałach Rady Narodowej z 27 czerwca. Wojna niemiecko-rosyjska jest wydarzeniem dla sprawy polskiej korzystnym, zwycięstwo Niemiec na długie lata przekreślałoby jakiegokolwiek szanse odbudowy Państwa Polskiego, groziłoby wytepieniem Narodu Polskiego. C.d.n.
C.d. Rosja swym paktem z Niemcami z 1931 r. zdradzieckim napadem na walczącą Polskę, mimo paktu nieagresji z Polską i zadeklarowanej neutralności wybitnie dopomaga hitlerowskim Niemcom.

Naród polski nie zmieni swego dotychczasowego wrogiego stosunku do Rosji dokąd ta nie zmaże swej winy wobec Polski.

Nawiązując do deklaracji Premiera, a w szczególności do faktu anulacji przez wszystkie poprzednie rządy rosyjskie a wśród nich i rządu sowieckiego aktów rozbioru Polski - PKP oświadczy przedewszystkiem:

"Rosja winna uznać natychmiast niepodległość i suwerenność Państwa Polskiego i przywrócić działalność.....
/część nieczytelna, 76 grup cyfrowych/ ludności gwałtem wysiedlonej z naszego kraju i dać całkowite odszkodowanie za wyrządzone krzywdy materialne.

32

Potwierdzając odbiór depeusz z dnia 5/2,2/4 i z dnia 25 i 26 czerwca przesyłam powyższe oświadczenie PKP z dnia 4 lipca, zgodne z moim poglądem.

Wartski.

PRM 45A

12

L.dz.K.1698/41.
Nr.62.a.

Warszawa, dnia 15 lipca 1941 r.

Pan Minister Kot.

WPRZYNEŁO DNIA.....

№ 1801/00/41.

Referuję tymczasowo.

Władze niemieckie rozgłaszają, że Rosjanie, przed ewakuacją Lwowa, stracili tam około 5.000 Ukraińców aresztowanych za współdziałanie z Niemcami. Fakt sam jest niewątpliwy, tylko cyfra wątpliwa.

Uniwersytet i politechnikę przenieśli Rosjanie ze Lwowa do Charkowa. Gen.niemiecki we Lwowie oraz metropolita Szeptycki wydali odezwę do ludności o zaniechaniu aktów wzajemnych waśni. Samorząd miasta Lwowa jest oddany ukraińskiej Radzie Miejskiej. W Warszawie ma rozpocząć działalność komisja pod przewodnictwem barona Giemantha, adjutanta /t/ Gubernatora wojskowego w Warszawie z zadaniem przedstawienia projektu co do przyszłych losów terenów wschodnich. Do komisji tej mają należeć przeważnie przedstawiciele spraw zagranicznych 2 a e c Moltke i Wuhlisch. Nie znam żadnych przyrzeczeń niemieckich w stosunku do ludności polskiej. O współdziałaniu z Niemcami niema mowy.

Wartski.

33

*p. Rutkowski
zwrót do p. Prezydenta
24.7.41. Błku*

PRM 45A

13

L.dz.K.1703/41.

Nr. 239.

MIECIELO DNIA

3150/xv

Stambuł dnia 17 lipca 1941r.

Melduję dla porządku - zgodnie z naszymi obawami współpraca z bazą wojsk. po zmianie kmdta - natrafia na trudności. Wiadomo mi że wychodzą z tamąd do Londynu depesze, informujące fałszywie, jakoby baza załatwiała dla mojej placówki przerzuty - kontakty, nawet montaż placówki w Bułgarii. Jest to stara metoda dyskutowania wobec szefów - cudzej pracy. Wszyscy pracownicy bazy z Sulimą i Bogdanowiczem na czele - ludzie porządni - wyrażają oburzenie. Sekrety są rozgadywane i wobec niezręczności zraża się ludzi. Czy nie możnaby jeszcze raz pomówić dyskretnie bez powoływania się na tę moją depeszę z gen. Sosnkowskim.²

Thieme.

34

PRM 45 A

14

L.dz.K.

Nr.274

Stambuł, dnia 9 sierpnia 1941 r.

WPCOTNELO DZIA..... Nr. 1818/II/41

Przekazuję dwie depesze otrzymane ze Lwowa. Pierwsza bardzo zniekształcona, w drugiej części mają powtórzyć. Drugą podaję w całości.

Przy opuszczaniu Małopolski rozstrzelano kilka tysięcy, dużo księży, inteligencji. Stosunek do Niemców zimny, duża obawa powrotu bolszewików. Niemcy popierają Ukraińców wszystkich im oddanych. Milicja ukraińska hula. Aresztują setki młodzieży polskiej. Niemcy i Ukraińcy mordują żydów. 20 milionów kontrybucji na żydów we Lwowie. Reszta nieczytelna.

2. Szary zrezygnował ze stanowiska delegata rządu. Nowy delegat wysunięty przez społeczeństwo objął pracę pod pseudonimem Krakowiak. Proszę o zatwierdzenie jego nominacji. Każda następna depesza poda na końcu literę jego nazwiska i stan. Obie podpis.- s a s .-

Thieme

35

PRM 45A

WPEYNEEO DNIA.....

N° 1987/E/4/10

15

L.dz.K.2 123/41

Warszawa, dnia 23 sierpnia 1941
otrzym, Londyn, dnia 23 sierpnia 1941 r.

N

*Dis. przesłano
23/8 41
Sh.*

Pan Min.Kot w Londynie.

Oświadczam, że uważam układ polsko-rosyjski z 30 lipca, bez żadnych zastrzeżeń za niezwykle pomysłny dla Narodu Polskiego. Sądzę, że w przyszłych dziejach polskich zaważy on - jako akt mądry i daleko wzroczny . Wydaje mi się, że szerokie warstwy polskiego ludu odczuwają instynktownie to samo.

Pismo Delegatury - Rzeczpospolita - uzasadniło ten pogląd i nie spotkało się dotąd z nikąd z żadnym sprzeciwem .

WARTSKI.

37

PRM 45A

TAJNE

15

ODPIS

L.dz.K.2 123/41

Warszawa dnia 21 sierpnia 1941
otrzym, Londyn, dnia 23 sierpnia 1941 r.

Pan Min.Kot w Londynie.

Oświadczam, że uważam układ polsko-rosyjski z 30 lipca, bez żadnych zastrzeżeń za niezwykle pomyślny dla Narodu Polskiego. Sądze, że w przyszłych dziejach polskich zaważy on, jako akt mądry i daleko-wzroczny. Wydaje mi się, że szerokie warstwy polskiego ludu odczuwają instynktownie to samo.

Pismo Delegatury - Rzeczpospolita - uzasadniło ten pogląd i nie spotkało się dotąd z nikąd z żadnym sprzeciwem.

WARTSKI

Za zgodność:

*Wisking sa Telegram - ~~prof. Kot~~
adresowany do Min. Kofa.*

38

PRM 45A

16

SEKRETARIAT
PREZESA RADY MINISTRÓW
L.dz.1855/~~XII~~/41.

LONDYN, 25 sierpnia 1941.

T a j n e.

Z polecenia Pana Premiera przesyłam w załączeniu depeszę
do Wartskiego, z prośbą o natychmiastowe zarządzenie przekazania
jej szyfrem do Kraju.

SEKRETARZ

Do
Szefa Sztabu N.W.
Pana Generała T.Klimackiego

m i e j s c u.

*Wyślij do
H. S. Waw.*

39

PRM 45A

16

WARTSKI.

Rząd jest szczęśliwy, że doprowadzając do umowy z Rosją, zgodnie z najistotniejszymi interesami Państwa, uratował równocześnie setki tysięcy najlepszych obywateli polskich dla jego przyszłości. Umowa będzie wykonana a rzekomi czy prawdziwi jej przeciwnicy muszą skapitulować.

Przy tej okazji składam hołd tym naszym Rodakom, którzy w imię Polski przeszli bez wahania nad nieszczęściami osobistymi przebytymi w Z.S.R.R. do porządku i stanęli natychmiast do pracy nad organizowaniem polskiej siły zbrojnej w Rosji, która przyczyni się potężnie do zrealizowania naszego wielkiego celu.

Wiadomość o stanowisku Kraju przyszła w kilka godzin po przyjęciu wiadomych dymisji. Jest ona dla nas bezcenna. Chciano bowiem w tej sprawie wygrać Kraj, chociaż jego początkowa opinia w sprawie umowy została przeprowadzona całkowicie.

Zawiadamiam Pana Delegata, że objąłem bezpośrednie dowództwo na Z.W.Z.

SIKORSKI

25.VIII.1941.

40

PRM 45A

WPEYNELO DNIA..... N 2709/II/41.

L.dz.K.2306/41.

Warszawa, dnia 4 września 1941.
otrzym. dnia 6 września 1941.

17

TAJNE

Pan Minister Kot i Prezes Mikołajczyk.

Z PPS porozumieliśmy się tylko ustnie w styczniu w celu wspólnej walki o ustrój demokratyczny i przeciwstawienia się wszelkim tendencjom totalistycznym.

Uważamy w dalszym ciągu takie porozumienie za wskazane wobec jednak ulegania obecnego kierownictwa PPS komendzie ZWZ postanowiliśmy wyodrębnić swoją politykę.

Uznaliśmy za konieczne poparcie autorytetu placówki rządowej w kraju. Zadeklarowaliśmy w początku czerwca całkowitą współpracę z Wartskim. Domagamy się uniezależnienia aparatu Delegatury od ZWZ. Zgłosiliśmy swoich mężów zaufania do współpracy z nim. Zaproponowaną kandydaturę prof.P. na jego zastępcę prosimy szybko zatwierdzić. Zarzuty przeciwko niemu niesłuszne. Prosimy o szczegółowe wiadomości i naświetlenie ostatnich zmian w rządzie. Z ludowym pozdrowieniem

Trójkąt /Str.Lud./

41

20 NOV 1941

PRM 45A

18

MINISTERSTWO SPRAW WEWNĘTRZNYCH

Londyn, dnia 29.9.1941r.

L.dz: K.2565/41.

WPEŁNIŁO DNIA..... No 2502 | 15 | 41.

Do

Pana Prezesa Rady Ministrów,
 Generała Władysława SIKORSKIEGO,
 w m i e j s c u,

Przesyłam Panu Generałowi wyciąg
 z depezy przysłanej przez Stronnictwo Ludowe
 z dnia 11 września 1941r.,

" Pan Prezes Mikołajczyk,
 Składamy Wam serdeczne życzenia z powodu objęcia
 ważnego stanowiska, wierząc, że będziecie tam nie-
 ugiętym bojownikiem sprawy Polski demokratycznej.
 Prosimy również wyrazić prof. Kotowi, nasze życzenia
 w owocnej pracy na nowym b. ważnym posterunku.

Opinia publiczna w Kraju potępia ministrów,
 (którzy ustąpili z Rządu w związku z przesileniem.
 Praca nasza w Kraju rozwija się pomyślnie.
 Z ludowym pozdrowieniem,
 Stronnictwo Ludowe "

MIKOŁAJCZYK

42

PRM 45A

WPEYNELO DNIA..... N° 2501/II/41. 19

R A D I O G R A M

L.dz. 3257.

424/W KK

Od R o m k a

Przyjęty 29.9.41. 1930
Odczyt. 30.9.41. 1200

Fiet areszt jakoby wpadła poczta ze Stambużu z jego nazw
klerem. Sprawcie u Beya. Opoka wywieziony do obozu Żydów pols.
U Skawy Tramp i Gniazdecki areszt o Grot naprow działa łączn. z
nim przez ewak dla Pawła. O Fietu dajcie do Wacła.

Nałę 424

29.9.-

Odpis depeszy wysłanej do Warszawy

Kalina.K.

Podajcie pilnie dla Wartskiego i Trójkąta: Fiet. u Romka
aresztowany; wpadła poczta ze Stambużu. Opoka wywieziony do obozu
żydów polskich.

z.r. Łukasz 3257.
1.X.41.

43

za zgodność: *Zbilu*

SZTAB NACZELNEGO WODZA
ODDZIAŁ VI
L.dz.3257/tj.41.

PRM 45A

19

M.p., dnia 1.X.1941r.

WPRZYNIOSŁA Nr.....

PAN NACZELNY WÓDZ

/ do rąk własnych /

w miejscu

Przedstawiam w załączeniu depezę z Budapesztu
w sprawie aresztowania Fietowicza, odpis depeży do
Kaliny i odpis pisma do Min.Spraw Wewn.

zał.2.

SZEF ODDZIAŁU VI SZTABU N.W.

Smoleński
Smoleński
płk.dypl.

44

PRM 45A

			L. dz.	3257
	RADIOGRAM N°	424/W KK	30 SEP 194	
Od	R o m k a	Przyjęty	29.9.41	1930
		Odczyt.	30.9.41	1200
			godz.	19

Fiet areszt jakoby wpadła poczta ze Stambużu z jego nazw klerem . Sprawcie u Beya . Opoka wywieziony do obozu Żydów pols. U Szawy Tramp i Gniazdecki areszt o Grot naprow działa łączn z nim przez ewak dla Pawła .
O Fietu dajcie do Wacła .

Nałę 424

29.9.-

Odpis depeszy wysłanej do Warszawy

Kalina. K.

Podajcie pilnie dla Wartskiego i Trójkąta: Fiet.u Romka aresztowany; wpadła poczta ze Stambużu. Opoka wywieziony do obozu żydów polskich.

z.r. Łukasz 3257.
1.X.41.

45

odpis

19

SZTAB NACZELNEGO WODZA
 ODDZIAŁ VI
 L.dz.3257/tj.41.

Ścisłe tajneP i l n e

M.p., dnia 1.X.1941r.

Ministerstwo Spraw Wewnętrznych
 /do rąk własnych P.Radcy Siudaka/

w miejscu

Przesyłam wyciąg z depechy Komendanta Bazy w Budapeszcie, otrzymanej dnia 29.IX.41r.:

"Fiet. areszt., jakoby wpadła poczta ze Stambułu z jego nazw.klerem. Opoka wywieziony do obozu żydów pols."

O aresztowaniu F. powiadomiłem Rakonia, celem przekazania tej wiadomości dla Wartskiego i Trójkąta. Wysłałem również zapytanie do Beya o wyjaśnienie kto wysyłał pocztę do Fiet. z jego nazwiskiem clair'em.

Szef Oddziału VI Sztabu N.W.
 /-/ Smoleński płk.dypl.

za zgodność:

46

PRM 45A

20

SZTAB NACZELNEGO WODZA
 ODDZIAŁ II
 L. 4547/St.N.tj.
 29 IX 41

2508 / II / 41.

PAN SZEF SZTABU NACZELNEGO WODZA

W m i e j s c u

Zródło pewne, ale mało krytyczne donosi 18 VIII br cp
 następuje od " wiarygodnego " zdaniem źródła informatora :

BARTEL umarł we Lwowie zabity można powiedzieć przez Niem-
 ców, Wszędzie aresztowania, we Lwowie egzekucje i deportacje
 do Niemiec ogromnie wzrosły. Liczne aresztowania również wśród
 Ukraińców, którzy zaczynają nienawidzić Niemców. Przyłączenie
 do General Gouvernement doprowadziło ich do rozpacz. Niemcy
 nie ukrywają faktu, że zamierzają z nimi nie zrobić. Ukraiń-
 cy zbliżają się do układu z Polakami. Nienawiść do Niemców
 wzrasta gwałtownie. Większa część Polaków, zwłaszcza prostych
 ludzi, cieszy się z układu rosyjskiego, licząc na pokonanie
 Niemiec.

RONIKIER niezadowolony, że ogólny układ z Sowietami do-
 szedł do skutku, również spora grupa profesorów i innych.

MUDRY przyjechał, aby zobaczyć RONIKIERA i powiedział mu,
 że Niemcy zdradzili Ukraińców, którzy obecnie chcą doprowadzić
 do układu z Polakami.

SZEF ODDZIAŁU II SZTABU N:W.

Otrzymuje :

Ministerstwo Inf.i Dok. - do wiadomości.

 G A N O

ppłk.dypl.

47

PRM 45A

21

L. dz.

RADIOGRAM N° 612/k

Od Wacławów

Przyjęty 3/10.41

2225

Odczyt. 4/10.41

godz.

1225

Strażnica do rąk własnych . WPŁYNĘŁO DNIA..... N° 2522/II/41.

Czuję się w obowiązku zameldować, że odejście Godziemby od pracy wojskowej wywarło w kraju wysoce ujemne wrażenie :

a/ jako przejaw tarć w łonie emigracji, co już nawet wykorzystywała złośliwa propaganda niemiecka

b/ jako zerwanie tak cenionej przez ogół obywateli a w szczególności przez wojsko konspiracyjne współpracy obu Panów Generałów. ~~Strasznym~~

O znaczeniu tej współpracy od półtora roku meldowałem w załączniku do meldunku 40 i w meldunku 40 z 30 XI 40 i meldunku 46 z 11 I 41.

To rozejście się Panów Generałów wysoce utrudni konsolidację ostateczną roboty wojskowej. Już dziś krąży plotki o rozłamie w naszej pracy.

Pożądanym byłoby posunięcie, któreby przywróciło współpracę wojskową obu Panów Generałów .

Kalina 15.9 - ~~222~~ 330 .

48

PRM 45A

21

1/ Generał RAKON

2/ Delegat Rządu - do wiadomości.

Ma depezę Nr. 330.

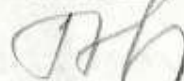
Z.W.Z. stanowi integralną część Polskich Sił Zbrojnych, pozostających pod moim dowództwem. Zasada ta musi być w całej rozciągłości przestrzegana przede wszystkim przez Pana Generała, jako dowódcę Armji w Polsce.

Jestem zdania, że nie zaszły żadne wydarzenia, uprawniające Pana Generała do naruszenia obowiązujących praw dyscypliny wojskowej. Stąd meldunek Pana Generała Nr.330 muszę uznać jako co najmniej niewłaściwy.

W poprzednich depeżach powiadomiłem Pana Generała o warunkach przesilenia Rządowego i o objęciu przeze mnie osobiście Komendy Głównej Z.W.Z. - Jako żołnierz powinien był Pan Generał wyciągnąć właściwe wnioski i, zachowując sam żołnierską karność, nakazać to samo wszystkim swoim podkomendnym.

Depezę Pana Generała Nr.330 przekazałem do wiadomości Generała SOSNKOWSKIEGO, licząc, że Gen.SOSKOWSKI, jako były Komendant Główny Z.W.Z., odpowie Panu Generalowi zgodnie z nakazem chwili i powagi położenia.

Naczelnny Wódz

Generał SIKORSKI

49

Nr. 63 c

PRM 45A

22

WPRZYJĘTO DNIA..... N° 3128/II/41.

Kujbyszew 10.XII.

Z M.S.Wewn.

Załącznik do nr. 63 z końca listopada. Generał Sikorski. Treść depechy Rakonia do Londynu była mi nieznana. Moje osobiste w tej sprawie stanowisko określam tak - zgłoszenie dymisji przez trzech ministrów wywołało w kraju przykre wrażenie bo podważało spójność Rządu i jedności narodowej tak bardzo koniecznej w tych chwilach dla Polski przełomowych. Opór dwóch ministrów przeciw paktowi polsko - rosyjskiemu nie doznawał i nie doznaje poparcia w kraju prócz drobnych odprysków pilsudczyków, socjalistów i falangistów. Opór był tragiczną pomyłką bo cz o 4 granic d h 3 s z c polityki anglo - saskiej naraza ją na przekreślenie niepodległości - stąd wypływa w moim umyśle konsekwencja, że dwaj ministrowie którzy wykazali tak mało zmysłu politycznego nie powinni wracać do Rządu. Sądzę że Rakon stawiając się za osobą Godziemby miał na myśli jego przeszłość wojskową i potrzebę dalszej jego służby w armji. Nie znam dostatecznie nastrojów w organizacjach wojskowych aby w tej sprawie wydawać opinię miarodajną. Kontakt mój z Rakoniem od maja 1941 r. oziębiał się i może być nazwany tylko poprawnym. C.d.n.

WARTSKI

50